

Vergaderjaar 2006–2007

30 350

Wijziging van de Wet op het notarisambt en enige andere wetten in verband met de invoering van de mogelijkheid het ambt van notaris in dienstbetrekking uit te oefenen en het aanbrengen van enkele wijzigingen van technische aard (Wet notaris in dienstbetrekking)

C

VOORLOPIG VERSLAG VAN DE VASTE COMMISSIE VOOR JUSTITIE¹

Vastgesteld 20 november 2006

Het voorbereidend onderzoek heeft de commissies aanleiding gegeven tot het maken van de volgende opmerkingen en het stellen van de volgende vragen.

Inleiding

De leden van de **VVD**-fractie hebben met belangstelling kennis genomen van het wetsvoorstel. Zij onderkennen het maatschappelijk belang van het wetsvoorstel nu daarmee naar verwachting meer vrouwen voor het notariaat behouden kunnen blijven en dus mogelijke capaciteitsproblemen in de toekomst het hoofd geboden kunnen worden.

Ook de leden van de **CDA**-fractie hebben met belangstelling van dit wetsvoorstel kennis genomen. Zij willen nog bij enkele elementen nader stilstaan. De fractie van de **PvdA** sluit zich bij deze vragen aan.

Te verwachten gevolgen van het wetsvoorstel

Als de gegevens inderdaad juist zijn dat 75% van de studenten notarieel recht vrouw zijn en dat vrouwelijke kandidaat-notarissen het ondernemerschap als een belangrijk knelpunt zien, dan lijkt de veronderstelling gewettigd dat in de toekomst de notaris-ondernemers overwegend mannen zijn – en beperkt in aantal – en de notarissen in dienstbetrekking vrouwen – en groot in aantal, zo stellen de leden van de **VVD**-fractie. Hoe beoordeelt de minister deze ontwikkeling?

Valt te vrezen dat in de toekomst überhaupt de figuur van notaris-ondernemer zal verdwijnen of zal door de KNB of van overheidswege een zeker evenwicht in de verhouding tussen het aantal notarissen-ondernemer en de notarissen in dienstverband in het oog worden gehouden? Zo ja, welke criteria zullen dan voor de bedoelde verhouding worden gehanteerd?

Op advies van de Raad van State is het aantal notarissen in dienstbetrekking bij een werkgever niet gemaximeerd. De Mededingingswet biedt aan de Nederlandse mededingingsautoriteit voldoende mogelijkheid om op te treden tegen concurrentievervalsende activiteiten, aldus de Raad van

¹ Samenstelling:

Leden: Holdijk (SGP), Wagemakers (CDA), Witteveen (PvdA), De Wolff (GL), Van de Beeten (CDA) (voorzitter), Broekers-Knol (VVD), De Graaf (VVD), Kox (SP), Westerveld (PvdA), Engels (D66) en Franken (CDA).
Plv. leden: Schuurman (CU), Pruiksma (CDA), Jurgens (PvdA), Thissen (GL), Dölle (CDA), Rosenthal (VVD), Biermans (VVD), Van Raak (SP), Tan (PvdA), Schuyer (D66) en Russell (CDA).

State. Maar wat als er nu te weinig notarissen-ondernemers zijn om voldoende concurrentie te realiseren?

Is op basis van het voorliggende wetsvoorstel niet te verwachten dat iedere kandidaat-notaris die zijn stage en beroepsopleiding heeft voltooid, ervoor zal opteren notaris in dienstbetrekking te worden, ook voor zover het betreft personen die op termijn het ambt willen uitoefenen na te zijn benoemd op basis van een ondernemingsplan, zo vragen de leden van de **CDA**-fractie. Zal het fenomeen van de oude kandidaat-notaris die nog wacht op zijn benoeming tot notaris een en ander op basis van een ondernemingsplan, door invoering van dit wetsvoorstel in feite niet vrijwel verdwijnen. Vrijwel iedere kandidaat-notaris zal er immers toch de voorkeur aan geven extern aangemerkt te worden als (volwaardig) notaris? Voor zover deze leden kunnen nagaan, brengt honorering van die wens toch ook geen nadelen met zich mee voor zijn werkgever.

Arbeidsovereenkomst aangaan met een rechtspersoon

In het voorgestelde art. 2 lid 3 sub c is voorzien dat een arbeidsovereenkomst als notaris kan worden aangegaan met een rechtspersoon waarvan de aandeelhouders alle notarissen die zijn benoemd op basis van een ondernemingsplan. Sluit deze wetsregel voldoende aan bij de maatschappelijke praktijk, zo vragen de leden van de **CDA**-fractie, waarin grote samenwerkingsverbanden van advocaten en notarissen functioneren die zijn ondergebracht in een naamloze vennootschap waarvan de aandelen worden gehouden door de desbetreffende advocaten en notarissen? Laat overigens de gekozen formulering toe dat een arbeidsovereenkomst aangegaan zou worden met een rechtspersoon waarvan de aandeelhouders allen de persoonlijke BV's zijn van de notarissen die benoemd zijn op basis van een ondernemingsplan en werkzaam zijn in de desbetreffende rechtspersoon?

In het wetsvoorstel wordt bepaald dat degene die het ambt van notaris op basis van een arbeidsovereenkomst wenst uit te oefenen een arbeidsovereenkomst kan aangaan met o.a. een rechtspersoon waarvan de aandeelhouders allen notaris zijn die zijn benoemd op basis van een ondernemingsplan (art. 2 lid 3 sub d Wet op het notarisambt). Betekent dit dat rechtspersonen waarvan de aandeelhouders zowel notarissen als bijvoorbeeld advocaten zijn – een niet onbekende figuur – geen notarissen in dienstbetrekking kunnen hebben, vragen de leden van de **VVD**-fractie? Betekent dit dat bedoelde rechtspersonen, alvorens notarissen in dienstbetrekking te kunnen aantrekken, eerst de rechtspersoon dienen te splitsen dusdanig dat er in ieder geval één afzonderlijke rechtspersoon met notarissen-ondernemers ontstaat?

Parttime dienstverband

In het voorgestelde in art. 7a lid 1 sub b is aangegeven dat een verzoeker na benoeming op basis van een arbeidsovereenkomst werkzaam zal moeten zijn voor tenminste het aantal uren dat bij AMvB wordt vastgesteld. De leden van de fractie van het **CDA** zijn van oordeel dat het daarbij moet gaan om een dienstverband waarbij de desbetreffende verzoeker werkzaam zal zijn voor tenminste drie werkdagen. Deze leden achten het niet gewenst dat een notaris die als werkgever optreedt, één of meer personen als notaris in dienstverband zou kunnen nemen die slechts één of twee dagen in de week bij hem werkzaam zouden zijn. Dat zou immers de mogelijkheden vergroten van allerlei vormen van misbruik waarbij een bepaald persoon bijv. drie dagen bij een grote bouwonderneming zou werken en de overige twee dagen als notaris in dienstverband in welke tijd dan de onroerendgoed-zaken verzorgd zouden worden van de desbe-

treffende bouwonderneming, een en ander met speciale afspraken ten aanzien van de kosten en deling van de daaruit resulterende omzet. Een zodanig stramen zou zeer afbreuk doen aan de onafhankelijkheid van de desbetreffende notaris in dienstverband.

Deze leden wilden meer in het algemeen stilstaan bij het feit dat een notaris in dienstverband die parttime werkt, wellicht ook in de overige dagen elders een dienstverband zal hebben en/of eigen ondernemingsactiviteiten – niet zijnde notarisbezigheden – zal verrichten. Acht de minister een zodanige combinatie van beroepsbezigheden wenselijk? Men stelle zich de situatie voor dat de desbetreffende notaris nog twee dagen bij een gemeente zou werken of bijvoorbeeld betrokken zou zijn bij de exploitatie van een horecabedrijf.

Is de desbetreffende persoon ook buiten de dagen dat hij ten kantore van zijn notaris-werkgever werkzaam zal zijn, bevoegd zich als notaris tegenover derden te presenteren en is hij ook in die dagen bevoegd als notaris op te treden?

Is het mogelijk dat een notaris eventueel twee dagen in dienstverband bij een andere notaris zou werken en daarnaast drie dagen als notaris, benoemd op basis van een ondernemingsplan?

Is het in een arbeidsovereenkomst met een notaris opnemen van een zogenaamd relatiebeding strijdig met het gestelde in art. 7a lid 1 sub c?

Professioneel statuut

De leden van de **CDA**-fractie vragen of ingevolge het gestelde in art. 7a lid 3 het professioneel statuut uitsluitend regels mag bevatten tot het waarborgen van de onafhankelijkheid en onpartijdigheid van de notaris die het ambt in dienstverband uitoefent of bijvoorbeeld ook regels die betrekking hebben op kwaliteitsbewaking van het werk en (in spoedeisende gevallen) bereikbaarheid buiten kantooruren, enz..

Kan ingevolge het gestelde in art. 8a de betrokkene een verzoek indienen dat primair is gebaseerd op het voornemen het ambt van notaris op basis van een ondernemingsplan uit te oefenen en subsidiair – voor het geval dat primaire verzoek zou worden afgewezen – een verzoek zoals bedoeld in art. 8a lid 2 zijnde uitoefening van het desbetreffende ambt in het kader van een dienstbetrekking, waarbij dan voor dat laatste geval een arbeidsovereenkomst – die van kracht wordt bij afwijzing van het primaire verzoek – wordt overgelegd?

Kenbaarheid

Hoe weet de consument of hij te maken heeft met een notaris in dienstbetrekking, van wie het protocol bij de werkgever blijft na beëindiging van het dienstverband, of met een notaris-ondernemer, vragen de leden van de **VVD**-fractie? Dient de notaris in dienstbetrekking zichzelf als zodanig aan te duiden?

Protocol

De notaris in dienstbetrekking is een volwaardige notaris met een eigen protocol. Bij het verlaten van het dienstverband met de notaris-ondernemer gaat het protocol echter niet mee met de notaris in dienstverband, maar wordt dit overgenomen door de (voormalige) werkgever. Wanneer de (voormalige) werkgever besluit om hem moverende redenen de ontstane vacature niet te vervullen, wat gebeurt er dan met het protocol,

zo vragen de leden van de **VVD**-fractie? De Wet op het notarisambt gaat ervan uit dat slechts één notaris tegelijk in een protocol werkzaam kan zijn. Dit zou betekenen dat de werkgever of andere bij de werkgever in dienstbetrekking zijnde notarissen met een eigen protocol niet werkzaam kunnen zijn in het protocol van de (voormalige) werknemer, tenzij als waarnemer. Graag een toelichting van de minister.

De leden van de **CDA**-fractie willen graag weten of de overname van een protocol door de werkgever zoals bedoeld in art. 12 lid 4 een vormvrije handeling is. Of vergt zulks het opmaken en tekenen van een akte?

Opschorting bevoegdheid notaris

In art. 13a lid 1 is voorzien dat de bevoegdheid van een notaris, die door beëindiging van de arbeidsovereenkomst geen werkgever heeft, van rechtswege is opgeschort. Is de bevoegdheid van de notaris ook opgeschort indien hij door zijn werkgever is geschorst of op non-actief is gesteld, vragen de leden van de **CDA**-fractie? Is een zodanig op non-actief gestelde notaris in dienstverband nog bevoegd ten aanzien van zijn protocol? Hoe kan hij in een situatie die bevoegdheid daadwerkelijk uitoefenen? Wie is in die periode bevoegd afschriften te verschaffen van stukken behorende tot dat protocol?

Is een akte die door een notaris in dienstbetrekking is opgemaakt en gepasseerd tijdens het moment waarop zijn bevoegdheid van rechtswege is opgeschort en/of op het moment waarop hij door zijn werkgever op non-actief is gesteld en/of het moment waarop hij op staande voet is ontslagen, maar nog niet op de rechtsgeldigheid van dat ontslag is beslist, van rechtswege nietig en zo ja, hoe worden dan de belangen van derden beschermd die bij de desbetreffende akte betrokken zijn?

Beëindiging arbeidsovereenkomst

In art. 13a lid 4 is onder meer neergelegd dat een beëindiging van de arbeidsovereenkomst pas ingaat nadat de Kamer van Toezicht de ontvangst van een kennisgeving heeft bevestigd onder vermelding van het tijdstip waarop de bevoegdheid van de notaris het ambt uit te oefenen van rechtswege is opgeschort of het tijdstip waarop van rechtswege de opschorting is opgeheven. Betekent zulks dat indien een notaris in dienstverband op staande voet wordt ontslagen, zijn dienstverband niettemin doorloopt tot het moment waarop de Kamer van Toezicht de ontvangst van de kennisgeving heeft bevestigd, vragen de leden van de **CDA**-fractie? Mocht eerst bevestiging van de ontvangst van een kennisgeving beëindiging van het dienstverband tot gevolg hebben, wat is dan de situatie indien de persoon die op staande voet is ontslagen de nietigheid van het ontslag inroept en een jaar later terzake door de rechter in het gelijk wordt gesteld, ertoe leidende dat op basis van bedoeld vonnis moet worden aangenomen dat het dienstverband gewoon heeft doorgelopen. Moet dan worden geconcludeerd dat ondanks dat latere vonnis niettemin beëindiging van het dienstverband reeds heeft plaatsgevonden op basis van de eerder ontvangen bevestiging? Indien dat laatste het geval is, betekent dat dan niet dat de Raad van Toezicht zich een oordeel zou moeten vormen over de al of niet juistheid van het eerder gegeven ontslag op staande voet alvorens bedoelde kennisgeving te doen uitgaan. Is de Raad van Toezicht voldoende geëquipeerd om terzake een gegrond oordeel te kunnen vellen?

Soortgelijke problemen kunnen zich voordoen indien beëindiging van het dienstverband zou plaatsvinden middels een ontbindingsverzoek. In het vonnis waarin de ontbinding van de arbeidsovereenkomst wordt uitge-

sproken, zal een tijdstip staan vermeld van beëindiging van het dienstverband. Wijkt ook dat door de rechter vastgestelde tijdstip voor het tijdstip volgende uit de ontvangstbevestiging van de kennisgeving? Wordt bij een normale opzegging van het dienstverband met een notaris-werknemer de opzegtermijn verkort resp. verlengd afhankelijk van het tijdstip van bevestiging van de ontvangst van de kennisgeving? Volgt uit vorenstaande beschouwingen niet dat de in art. 13a lid 4 voorgestelde regeling niet spoort met het normaal geldende arbeidsrecht en had terzake in het wetsvoorstel geen wettelijke voorziening moeten worden getroffen?

Waarneming

Laat de in art. 28 lid 1 gekozen formulering toe, zo vragen de leden van de **CDA**-fractie, dat in de waarneming van het ambt van notaris wordt voorzien in het geval een notaris in dienstverband door zijn werkgever op non actief wordt gesteld en/of wordt geschorst in de uitoefening van zijn dienstbetrekking?

Derdengeldenrekening

Wanneer de notaris in dienstbetrekking ervoor kiest zelf een eigen derdengeldenrekening aan te houden, ligt het dan niet voor de hand dat de werkgever (de notaris-ondernemer), ten behoeve van de onderneming, eveneens beschikkingsbevoegd is met betrekking tot die rekening, zo vragen de leden van de **VVD**-fractie?

Voordracht lid kamer van toezicht

Art. 94 lid 3, derde volzin, van de Wet op het notarisambt wordt als volgt gewijzigd: «het andere lid wordt voorgedragen door Onze Minister van Financiën». De leden van de **VVD**-fractie vernemen graag of aan de voor te dragen persoon kwaliteitseisen worden gesteld? Zo ja, welke? Zo nee, waarom niet?

De leden van de commissie zien met belangstelling de reactie van de minister tegemoet.

De voorzitter van de commissie,
Van de Beeten

De wnd. griffier van de commissie,
Van Dooren